

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2025-11-19

Närvarande: F.d. justitieråden Gudmund Toijer och Mats Anderson
samt justitierådet Marie Jönsson

Ett stärkt konsumentskydd vid distansavtal

Enligt en lagrådsremiss den 30 oktober 2025 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,
2. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
3. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
4. lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846),
5. lag om ändring i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Jonas Mathsson.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler

2 kap. 10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om konsumentens ångerrätt och hur ångerrätten utövas. I *första stycket tredje meningen* förtydligas att bestämmelsen om näringsidkarens bekräftelse gäller när konsumenten lämnar ett meddelande på dennes webbplats i andra fall än när konsumenten använder sig av funktionen i 10 a §.

Av författningskommentaren framgår att om en sådan funktion används ska bekräftelse i stället lämnas enligt 10 a §. Lagtextens formulering ger dock intryck av att näringsidkaren inte behöver lämna någon bekräftelse när den funktionen används. Lagrådet föreslår därför att lagtexten förtydligas på så sätt att ” i annat fall än 10 a §” ersätts med en ny mening sist i stycket ”Om ångerrätten utövas genom den funktion som avses i 10 a § ska bekräftelsen lämnas på det sätt som anges där.”.

2 kap. 10 a §

I paragrafen finns bestämmelser om när en näringsidkare är skyldig att tillhandahålla en särskild funktion för att konsumenten ska kunna utöva sin ångerrätt. En förutsättning för näringsidkarens skyldighet är att konsumenten har en rätt att ångra det avtal som har ingåtts, antingen enligt lagen eller någon annan författning.

I paragrafens *första stycke första meningen* anges att när ett avtal ingås ”genom” ett onlinegränssnitt ska näringsidkaren tillhandahålla en funktion för utövande av ångerrätten. Paragrafen genomför artikel

11 a i konsumenträttighetsdirektivet och i direktivets svenska version används ordet "genom". Uttrycket genom är inte helt lyckat i sammanhanget eftersom det vanligen tar sikte på hur ett avtal kommer till stånd, såsom i uttrycket att "avtalet har ingåtts genom konkludent handlande". Paragrafen tar dock inte sin utgångspunkt i hur avtalet har ingåtts utan har som utgångspunkt den situation i vilken avtalet har ingåtts, nämligen i ett onlinegränssnitt, exempelvis en applikation i en mobiltelefon eller en webbplats. Lagrådet förordar att paragrafens första stycke första meningen i stället får följande lydelse.

När ett avtal ingås i ett onlinegränssnitt ska näringsidkaren tillhandahålla en funktion för utövande av ångerrätten.

3 kap.

Tredje kapitlet reglerar avtal om finansiella tjänster och finansiella instrument. Lagrådet vill i det här sammanhanget påpeka att kapitlet måste ses i samband med den s.k. sektorspecifika lagstiftning som finns på området, inte minst inom unionsrätten. Av det skälet är det angeläget att lagstiftaren underlättar för tillämparen att få en överblick över det samlade regelverket. Lagrådet efterlyser därför en beskrivning i lagrådsremissen av hur reglerna samverkar när gällande rätt ska fastställas.

När det gäller kapitlets struktur består det av ett antal regler som är försedda med undantag. I flera fall finns undantagen under samma rubrik som och i anslutning till en huvudregel men undantagsreglerna tar sikte också på paragrafer i andra avsnitt (se 7, 15 och 16 §§). Det gör dispositionen av kapitlet svår att tillägna sig, och bestämmelsernas inbördes samband blir inte helt enkelt att överblicka.

Det hade därför kunnat övervägas att placera regler som påverkar flera paragrafer i ett särskilt avsnitt i kapitlet, exempelvis i slutet. Lagrådet har dock förståelse för den föreslagna ordningen där

undantagen får funktionen att avgränsa den regel som de närmast har samband med, även om den valda ordningen också för med sig att undantagsreglerna kommer att syfta på såväl föregående som efterföljande paragrafer i kapitlet.

Två undantagsparagrafer, 2 och 3 §§, har dock placerats i lagens inledning under rubriken Tillämpningsområde. I 2 § finns generella undantag från kapitlet vid avtal utanför affärslokaler – när avtalen avser mindre värden – och vid avtal om fortlöpande tjänster eller återkommande överlåtelser.

Däremot innebär 3 § att bara vissa paragrafer undantas vid återkommande tjänster. En alternativ placering skulle vara att lägga tredje paragrafens bestämmelser i anslutning till 7 § som, i likhet med 3 §, handlar om undantag från kraven på förhandsinformation men också från andra delar av kapitlet.

Om 3 § alltså ska finnas i inledningen, så som är fallet i den nu gällande lydelsen av kapitlet, bör den dock förses med en egen rubrik.

3 kap. 1 §

I *andra stycket* definieras finansiella instrument genom en hänvisning till lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. I den lagen finns emellertid bara en hänvisning vidare till 1 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Hänvisningen via 1991 års lag ter sig därför som en omväg. I stället bör hänvisningen i *andra stycket* ske direkt till lagen om värdepappersmarknaden.

3 kap. 4 §

Paragrafen handlar om förhandsinformation till konsumenten.

Enligt *första stycket punkten 8* ska informationen bland annat avse ångerrätten. Enligt Lagrådet bör det för tydlighets skull – i 4 § liksom i andra bestämmelser i kapitlet – anges att fråga är om "ångerrätt

enligt 13 §", eftersom konsumenten i vissa fall kan ha ångerrätt enligt annan lagstiftning.

3 kap. 5 §

I *andra stycket* anges följderna av att information till konsumenten lämnas senare än en dag innan avtalet ingås. Den språkliga utformningen av stycket är dock något otydlig. Lagrådet föreslår i stället följande lydelse.

Om information ges senare än en dag innan avtalet ingås, ska näringsidkaren inom sju dagar efter avtalets ingående på nytt ge en konsument som har ångerrätt enligt 13 § information enligt 4 § första stycket 8.

3 kap. 7 §

Paragrafens första stycke anger undantag från kapitlets bestämmelser om förhandsinformation till konsumenten. Av *andra stycket* framgår dock att förhandsinformation, trots undantagen i första stycket, ska lämnas om ångerrätt finns enligt kapitlet.

Andra stycket bör formuleras på följande sätt.

Trots första stycket ska information enligt 4 § första stycket 8 lämnas till en konsument som har ångerrätt enligt 13 §.

3 kap. 8 §

I 8 § regleras hur näringsidkaren ska ge information och avtalsvillkor i förväg till konsumenten. Enligt *första stycket tredje meningen* ska viss information, om den ges i elektronisk form, vara "omedelbart synlig" för konsumenten. Uttrycket lämnar i viss mån öppet för skilda tolkningar i de olika praktiska situationer som kan uppkomma, och det bör i möjligaste mån ytterligare preciseras och exemplifieras i författningskommentaren.

3 kap. 14 §

Av de skäl som har angetts i anslutning till 2 kap. 10 a § bör "genom" onlinegränssnitt ersättas med "i".

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar övriga lagförslag utan erinran.